

Βασιλική Μαρκάκη

12 ΜΗΝΕΣ,
12 ΓΙΟΡΤΕΣ

ΣΤΗΝ
ΑΡΧΑΙΑ ΑΘΗΝΑ

Εικονογράφηση:
Λέλα
Στρούτση

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Δώδεκα μήνες, δώδεκα γιορτές στην αρχαία Αθήνα**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Βασιλική Μαρκάκη

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Άννα Μαράντη

ΕΞΟΦΥΛΛΟ – ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ: Λέλα Στρούτση

ΜΑΚΕΤΑ ΕΞΟΦΥΛΛΟΥ: Κατερίνα Άγγου

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Βάσω Βύρρα

© Βασιλική Μαρκάκη, 2020

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2020

Πρώτη έκδοση: Φεβρουάριος 2020

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-3222-9

Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-3223-6

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Από το 1979

Έδρα:

Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση

Βιβλιοπωλείο:

Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα

Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Publishers since 1979

Head Office:

121, Tatoïou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece

Bookstore:

13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece

Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550

e-mail: info@psychogios.gr

www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

Βασιλική Μαρκάκη

12 ΜΗΝΕΣ,
12 ΓΙΟΡΤΕΣ
ΣΤΗΝ
ΑΡΧΑΙΑ ΑΘΗΝΑ

Εικονογράφηση: Λέλα Στρούτση

*Στον Ζήνωνα, τον Έκτορα και τον Σόλωνα
– το νόημα της ζωής...*

Εισαγωγή

Στα χέρια σου κρατάς ένα οικογενειακό ημερολόγιο. Το γράφουν μαζί τέσσερα αδέλφια, δύο κορίτσια και δύο αγόρια, που μεγαλώνουν σε μια αθηναϊκή οικογένεια... όχι σύγχρονη αλλά αρχαία! Η Αγαθόκλεια, ο Αθηνόδωρος, ο Τιμοθέων και η Εριφύλη ζουν στην Αθήνα της εποχής του Περικλή, μια εποχή δυναμική, με τους κατοίκους, γεμάτους αισιοδοξία και πίστη στην πόλη και στον εαυτό τους, να δημιουργούν και να πρωτοπορούν.

Τα παιδιά κάνουν σκανταλιές, παίζουν, κάποιες φορές τσακώνονται, κάνουν όνειρα για το μέλλον τους... και φυσικά γιορτάζουν! Βλέπεις, κάθε μα κάθε μήνα, στην πόλη της Αθήνας διοργανώνεται μια μεγάλη γιορτή. Και κάθε μήνα με αφορμή τη γιορτή ένα από τα τέσσερα παιδιά αναλαμβάνει να μιλήσει για τη ζωή του και τη ζωή της οικογένειας ανοίγοντάς μας έτσι ένα παράθυρο στον μικρόκοσμό του.

Στην αρχή καθενός από τα δώδεκα κεφάλαια γίνεται η αντιστοίχιση του αρχαίου μήνα με τον σύγχρονο. Για παράδειγμα,

ο πρώτος μήνας του αρχαίου χρόνου, με το όνομα Εκατομβαιών, ξεκινούσε στα μέσα Ιουλίου και τελείωνε στα μέσα Αυγούστου, ενώ ο τελευταίος, που οι αρχαίοι ονόμαζαν Σκιροφοριώνα, ξεκινούσε τον Ιούνιο και τελείωνε τον Ιούλιο.

Οι γιορτές συνοδεύονται από δραστηριότητες και από ένα αγνωστολόγιο, στο τέλος του βιβλίου, που εξηγεί λέξεις τις οποίες πιθανόν να μην έχεις ξανασυναντήσει. Μπορείς να προσθέσεις σε αυτό και άλλες λέξεις από το βιβλίο που δε γνωρίζεις.

Γνωρίζοντας τα αδέρφια

Η Αγαθόκλεια είναι η πρωτότοκη της οικογένειας, και όνομα και πράγμα, αφού σύμφωνα με το όνομά της έχει την πιο καλή φήμη ανάμεσα στις κοπέλες της Αθήνας! Της αρέσει να υφαίνει στον αργαλειό και τα πλεκτά της είναι καλοφτιαγμένα και πολύ όμορφα. Πρακτική αθλήτρια και ονειροπόλη, απολαμβάνει τη ζωή της και περιμένει ανυπόμονα τις αθλητές που θα έρθουν. Αν και δεν το παραδέχεται, είναι πολύ δυναμική και πεισματάρη – έτσι και βάλει κάτι στο μυαλό της δε θα υποχωρήσει μέχρι να το πετύχει!

Ο **Αθηνόδωρος** είναι δώρο από τη θεά Αθηνά, όπως φανερώνει το όνομά του. Περήφανος για την οικογένειά του και φιλόδοξος, αγαπάει το διάβασμα, το θέατρο, τη μουσική και έχει αδυναμία στο καλό φαγητό – αθλήτρια όχι στη γυμναστική.

Θα αναλάβει τα οικογενειακά κτήματα όταν φτάσει στην κατάλληλη ηλικία. Ίσως γράψει και μια μεγάλη τραγωδία!

Ο **Τιμολέων** είναι ένα αγόρι δυνατό σαν λιοντάρι! Μόλις πριν από έναν χρόνο βγήκε από τον *γυναικωνίτη*, όπου έμενε κοντά στη μαμά του όπως κάθε μικρό αγόρι. Κάποιες στιγμές του ήείπει η αγκαλιά της μάνας το βράδυ, τα φιλιιά της Αγαθόκλειας και το παιχνίδι με την Εριφύλη αηλιά μετά θυμάται ότι είναι πια άντρας... Τώρα μοιράζεται ένα δωμάτιο με τον μεγαλύτερο αδελφό του στα ανδρικά διαμερίσματα της οικίας. Η νέα του αγαπημένη συνήθεια είναι να κρυφακούει τις συζητήσεις των μεγάλων, αν και δεν καταλαβαίνει πάντα τι κουβεντιάζουν. Σε αντίθεση με τον μεγάλο του αδελφό, δεν έχει τόσο έφεση στα γράμματα όσο στη γυμναστική. Για να μιμηθεί τον αδελφό του, που τον θαυμάζει κατά βάθος, προσπαθεί να εμπλουτίσει τον λόγγο του με γνωστές ιστορίες του Ομήρου και του Αισώπου. Το όνειρο του: να γίνει ολυμπιονίκης και μετά στρατιωτικός!

Η **Εριφύλη** είναι η μικρή της οικογένειας και σκέτο αγοροκόριτσο. Όπως φανερώνει το όνομά της, είναι πολύ όμορφο κοριτσάκι. Πιτσιρίκι ακόμη, μένει στον γυναικωνίτη μαζί με τη μαμά και την αδελφή της. Της λείπει ο μεγάλος της αδελφός, ο Τιμοθέων, που μέχρι πρότινος ήταν αχώριστοι. Τώρα που εκείνος μεγάλωσε και μένει με τους άνδρες, η Εριφύλη τον ζηλεύει που σπουδάζει με τον *διδάσκαλο*. Πιστεύει ότι είναι ατρόμητη αθλήτρια τελικά μάλλον φοβάται εύκολα. Αν και αγαπάει πολύ τη μεγάλη αδελφή της, βαριέται όταν η Αγαθόκλεια της κάνει μάθημα ύφανσης στον αργαλειό.

Εκατομβαιών

[μέσα Ιουλίου έως μέσα Αυγούστου]

Τα Παναθήναια, από την Αγαθόκλεια

Το κέντημα; Πού είναι το κέντημά μου;

Έχω ξεσηκώσει όλο το σπίτι. Ψάχνω παντού, κάτω από τα έπιπλα, δίπλα στην καρέκλα όπου καθόμουν εκθές και κεντούσα τις τελευταίες λεπτομέρειες... Μα πού πήγε; Το είχα αφήσει στο τραπεζάκι, στην εσωτερική αυλή του γυναικωνίτη! Πρέπει να το βρω. Βλέπεις, δεν είναι ένα απλό κέντημα. Είναι κομμάτι από τον ιερό πέπλο της θεάς Αθηνάς, που ράβουμε εδώ και εννιά μήνες για τα Παναθήναια. Φέτος είμαι μία εργαστίνα, δηλαδή ένα από τα κορίτσια που υφαίνουν τον ιερό πέπλο που θα στολίσει το άγαλμα της θεάς Αθηνάς! Κάθε χρόνο ράβεται και στολίζεται νέος πέπλος, από την αρχή. Δουλεύω μαζί με άλλες, και όλες μάς καθοδηγεί η *πρωθιέρεια* του ναού της Αθηνάς – του μεγάλου ναού, του Παρθενώνα. Ευθύνη μεγάλη μα τιμή μεγαλύτερη. Δεν είναι εύκολο για μια κοπέλα να γίνει

εργασίνα· όμως εγώ έμαθα να υφαίνω από μικρή, πολύ μικρή, και αγαπώ πολύ τον αργαλειό. Γι' αυτό και με πρότειναν η μητέρα και οι φίλες της. Πέρασα ένα μικρό τεστ και να με!

Τα Παναθήναια, που ξεκινούν σε έξι μέρες, τα αγαπώ πιο πολύ από κάθε άλλη γιορτή του χρόνου. Πρώτη φορά γιορτάστηκαν πολλή χρόνια πριν, όταν ο μυθικός βασιλιάς Εριχθόνιος κάλεσε τους Αθηναίους να τους παρουσιάσει το ξόανο, δηλαδή το ξύλινο άγαλμα, της θεάς Αθηνάς. Οι παλιοί ήλνε ότι το ξόανο κρατούσε ένα ρόδι και ένα κράνος. Μπορεί να χάθηκε, και στη θέση του να έχουμε ένα άγαλμα χρυσελεφάντινο, αλλά τα Παναθήναια γιορτάζονται κάθε χρόνο από τότε. Μία φορά στα τέσσερα χρόνια γίνεται μία ακόμη πιο λαμπρή γιορτή, τα Μεγάλα Παναθήναια, όπως φέτος. Στις εκδηλώσεις, που κρατούν τρεις ολόκληρες μέρες, συμμετέχει όποιος θέλει – ακόμη και άλλοιες πόλεις που είναι σύμμαχοι της Αθήνας. Και τι δε γίνεται αυτές τις μέρες! Αγώνες δρόμου, χορού και μουσικής, αγώνες πλοίων στον Πειραιά, νυχτερινή λαμπαδηδρομία, παιδικές χορωδίες, θρησκευτικές τελετές, κοκορομαχίες και τόσα άλλα. Σε όλα αυτά συμμετέχουν και άνδρες από άλλες πόλεις, μέχρι και από την Κύπρο έρχονται. Μέχρι και καλλιτεία ανδρών διοργανώνονται, για νέους και ηλικιωμένους. Οι πιο ωραίοι, καλογυμνασμένοι, νέοι άνδρες κερδίζουν ασπίδες με όμορφες ανάγλυφες παραστάσεις. Αλλά και από τους ηλικιωμένους άνδρες διαλέγουν τους πιο καλοστεκούμενους, που θα έχουν την ευκαιρία να περπατήσουν στην πομπή των Παναθηναίων κρατώντας κλαδιά του ιερού μας δέντρου, της ελιάς.

Αχ, πού είναι το υφαντό μου; Μήπως το τακτοποίησα κάπου και δεν το θυμάμαι; Ίσως στο μπαούλο μαζί με τα ρούχα μου; Τρέχω γρήγορα να κοιτάξω, και στη βιασύνη ξεδιπλώνω και τσαλακώνω τους καλοδιπλωμένους χιτώνες μου. Αλίμονο,

όμως, τσάμπα τα έκανα όλη άνω κάτω, ούτε εκεί είναι. Και είχα τέτοια ανυπομονησία να παραδώσω στην πρωθιέρεια αυτό το ένα κομματάκι, το δικό μου. Ο πέπλος είναι, βλήπεις, πολύ μεγάλος αφού πρέπει να καλύψει ολόκληρο το γιγάντιο άγαλμα της θεάς Αθηνάς. Έτσι, τα σχέδια που πρέπει να κεντηθούν είναι πάρα πολλά και τεράστια, ώστε να τα βλέπουν όλοι από απόσταση! Γι' αυτό κάθε εργαστίνα αναλαμβάνει να υφάνει ένα μεγάλο κομμάτι στον αργαλειό και να το στολίσει με κεντίδια. Στη συνέχεια τα κομμάτια ενώνονται όλη μαζί. Στην ύφανσή του δε χωρούν λάθη ούτε μπαλώματα: όλη πρέπει να γίνουν αψεγάδιαστα. Για να προλάβουμε το δύσκολο έργο μας, εδώ και μήνες συναντιόμασταν κάθε πρωί με το χάραμα όλες οι εργαστίνες στον ναό και δουλεύαμε αρμονικά. Σε κάθε κομμάτι που τελειώναμε στον αργαλειό, κεντούσαμε διάφορα περίτεχνα σχέδια με χρυσή κλωστή, όπως τις μάχες της θεάς εναντίον των Γιγάντων.

Κανονικά το ιερό υφαντό δε βγαίνει από τον ναό πριν από τη μέρα της γιορτής. Εγώ παρακάλεσα ξανά και ξανά να με αφήσει η πρωθιέρεια να πάρω το δικό μου κομμάτι σπίτι μου, να, για λίγες μερούλες μόνο! Μου έπαιρνε περισσότερο χρόνο να το κεντήσω απ' ό,τι είχα αρχικά υπολογίσει. Κάθε χρόνο επιλέγουν για τον πέπλο τη μάχη της θεάς με τον Γίγαντα Πάλληλντα. Καλή είναι, δε λέω, όμως φέτος επέμεινα σε μία αλληλαγή: τη σκηνή όπου η θεά παγιδεύει τον Γίγαντα Εγκέλαδο κάτω από το νησί της Σικελίας. Τη βρίσκω πιο σημαντική, αφού εξηγεί τους σεισμούς σε ολόκληρη την περιοχή: επειδή ο φυλακισμένος Γίγαντας προσπαθεί να ελευθερωθεί από τα έγκατα της Γης, ταρακουνιέται όλη η περιοχή. Λέγε λέγε, η πρωθιέρεια πείστηκε όχι μόνο να με αφήσει να πρωτοτυπήσω, αλλά και να το πάρω σπίτι μου. Με έβαλε να της υποσχεθώ πολλές φορές

ότι θα το επιστρέψω πέντε μέρες πριν από τη γιορτή, για να προλάβει να το ελέγξει και να το ενώσει με τον υπόλοιπο πέπλο. Δέκα μερόνυχτα δούλεια με τόση προσοχή και αγάπη σκυμμένη πάνω στο ιερό υφαντό. Ο μικρός μου αδελφός, ο Τιμοθέων, με κοροΐδευε συνέχεια, γιατί υφαίνω λήξει πολύ αργά, αηλιά πού να ξερει αυτός τι προσπάθεια χρειάζεται...! Κάθε στιγμή που η κούραση πήγαινε να με νικήσει, έπαιρνα δύναμη από τη σκέψη ότι θα ένωθα πολύ περήφανη, όταν θα έβληπα τις ακτίδες του ήλιου να φωτίζουν τη λαμπερή μορφή της θεάς καθώς νικούσε τον φοβερό Γίγαντα – τον οποίο έραψα εγώ! Θαρρείς και ζωντάνευαν οι μορφές μπροστά μου, καθώς τις δημιουργούσα, και έβληπα τη νίκη της θεάς ολοκάθαρα.

Πόση ντροπή νιώθω όταν σκέφτομαι ότι αύριο θα πρέπει να πάω στον ναό και να ομολογήσω στην πρωθιέρεια ότι τα

έκανα μούσκεμα! Δυστυχώς δεν υπάρχει χρόνος για να ξαναφτιάξουν το κομμάτι που λείπει, το κομμάτι που έπρεπε να παραδώσω εγώ. Έτσι που τα κατάφερα, σιγά μη με αφήσουν να συμμετέχω στη γιορτή πάνω στην Ακρόπολη. Όπως λείει η παράδοση, θα στεκόμουν πηλίοι στις άλληλες εργαστίνες με τον περίτεχνο κόσμο μου και τον λευκό λεπτοδομημένο χιτώνα που έχει ήδη ετοιμάσει η μητέρα. Ονειρευόμουν τη στιγμή που θα έβληπα το άρμα να πηλαιοιάζει για να παραδώσει τον ιερό πέπλο στην ιέρεια της θεάς Αθηνάς ώστε να ντύσει το άγαλμα. Αυτό το περίεργο άρμα έχει σχήμα πηλίου για να μεταφέρει τον πέπλο έτσι ώστε να τον βλέπουν όλοι. Ξεκινάει από τον Κεραμεικό και το ακολουθεί μια μεγάλη πομπή: αμέσως μετά το άρμα πηγαίνουν οι άρχοντες της πόλης, οι εκπρόσωποι των άλληλων πόλεων, οι σεβάσμιοι γέροντες που κέρδισαν στα κληθιστεία κρατώντας τα κληδιά ελίας, οι στρατιωτικοί και οι ιερείς που οδηγούν τα ζώα για τη θυσία στον Παρθενώνα και στον βωμό της Νίκης – και τέλος οι κάτοικοι της πόλης. Ανάμεσα σε αυτούς θα ήταν και οι γονείς μου με τον Αθηνόδωρο.

Ο Τιμοθέων δε θα ήταν μαζί τους, θα έμενε με τους συναγωνιστές του στα γυμνικά αθλήματα των Παναθηναίων. Μπορεί να τον ήλεμε μικρό, αηλιά ο Τιμοθέων είναι τόσο ρωμαλέο και ψηλό αγόρι που σύντομα θα μας περάσει όλους σε δύναμη. Αγαπάει τη γυμναστική και το όνειρό του είναι να γίνει αθλητής, και μια μέρα και Ολυμπιονίκης. Γι' αυτό και προπονείται σκληρά στην παλαίστρα. Τα αγωνίσματά του είναι τρία: η πάλη, ο δίαυλος, δηλαδή ένας αγώνας δρόμου ταχύτητας, και η λαμπαδηδρομία, που γίνεται αφού δύσει ο ήλιος. Ο πατέρας βρίσκει πως ο Τιμοθέων περνάει πολύ χρόνο στην παλαίστρα και παραμελεί τα άλλα μαθήματά του. Γι' αυτό τον παροτρύνει συνεχώς να ακολουθήσει το παράδειγμα του άλληλου μας αδελφού, του

Αθηνόδωρου, που είναι πολύ επιμηλής μαθητής. Αλλά και ο Αθηνόδωρος δεν αγαπάει τη γυμναστική όσο τη μουσική ή τη φιλοσοφία. Αν ο Τιμοθέων κέρδιζε στα Παναθήναια, εκτός από τη δόξα θα έπαιρνε και ένα πολύτιμο δώρο, έναν παναθηναϊκό αμφορέα γεμάτο λάδι από τον ιερό ελαιώνα της Ακαδημίας. Και, φυσικά, μετά ίσως έπειθε τον πατέρα να τον αφήσει σε λίγα χρόνια να δοκιμάσει την τύχη του στους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Να τι σκέφτηκα τώρα: Λες... λες να με τιμωρεί η θεά Αθηνά, όπως τιμώρησε τη μυθική Αράχνη, γιατί τόλημσα να σκεφτώ πόσο όμορφη λεπτοδοουλειά έχω κάνει στο υφαντό μου; Όχι, δεν εννοούσα ποτέ ότι είμαι η καλύτερη ράφτρα! Καμία δεν είναι καλύτερη από τη θεά Αθηνά, όλοι το ξέρουν αυτό. Κι αλίμονο σε αυτούς, όπως στην Αράχνη, που τόλημσαν να παινευτούν για την τέχνη τους στον αργαλειό. Όλοι ξέρουμε ότι τελικά η θεά προκάλεσε την Αράχνη σε διαγωνισμό ύφανσης και μόλις είδε ότι η κοπέλα ύφαινε μια κάπως κοροϊδευτική σκηνή από την καθημερινότητα των Ολύμπιων θεών, θύμωσε και τη μεταμόρφωσε σε έντομο...

Κι ο μεγάλιος μου αδελφός ο Αθηνόδωρος αγαπάει πολύ τη γιορτή των Παναθηναίων. Ο Αθηνόδωρος είναι λίγο μικρότερός μου, αλλά είναι ο μεγαλύτερος γιος της οικογένειας και άρα, σύμφωνα με τους νόμους της πόλης, ο κληρονόμος της

πατρικής περιουσίας. Λατρεύει το δράμα και τη μουσική, και παρακολουθεί με μεγάλο ζήλο κάθε μουσικό αγώνα, αλλιά ειδικά στα Παναθήναια δε χάνει παράσταση για παράσταση. Κι αυτό γιατί οι ραψωδοί απαγγέλλουν τα ομηρικά έπη, και οι μουσικοί τραγουδούν γνωστά τραγούδια με τη συνοδεία κιθάρας και αυλού. Προσπαθεί κάθε χρόνο να μαντέψει ποιος θα είναι ο μεγάλος νικητής που θα κερδίσει το δώρο, δηλαδή χρήματα και, φυσικά, στεφάνι ελιάς, και συνήθως τα καταφέρνει. Έχει όμως κι άλλιο λόγo που αγαπάει τα Παναθήναια, αφού οι γονείς μου προσευχήθηκαν στη θεά Αθηνά για να αποκτήσουν τον Αθηνόδωρο. Είναι, σαν να λέμε, η γιορτή του!

Λες να πήρε κατά λάθος η πλύστρα το υφαντό μου να το πλύνει με άηλα ρούχα; Τρέχω βιαστικά να κοιτάξω στα απλωμένα φρεσκοπλυμένα ρούχα, αλλιά ούτε εκεί είναι. Έχω πια χάσει την ελπίδα μου ότι θα το βρω. Μου φαίνεται πως πάει και η ευκαιρία μας να βγούμε όλοι οικογενειακώς. Κανονικά εμείς με τη μητέρα και την Εριφύλη βγαίνουμε από το σπίτι για τις γιορτές που είναι μόνο για γυναίκες, και ο πατέρας με τους δυο αδελφούς μου πηγαίνουν στις γιορτές που είναι για άνδρες. Αλλιά τα Παναθήναια είναι οικογενειακή γιορτή και πάντα βγαίναμε όλοι μαζί. Όχι ότι μας λείπουν οι γιορτές βέβαια! Αν και κατά βάση μένουμε σπίτι με τη μητέρα και την αδελφή μου, κάθε μήνα θα μας δοθούν πολλές ευκαιρίες να βρεθούμε με τα αγαπημένα μας πρόσωπα στους δρόμους της όμορφης πόλης μας. Ειδικά αυτόν τον πρώτο μήνα του χρόνου, μαζί με τη νέα αρχή έχουμε και τόσες άηλες ευκαιρίες να γιορτάσουμε! Να, για παράδειγμα τα Εκατόμβαια, μία μεγάλη γιορτή προς τιμήν του Απόλλωνα και του Δία, αλλιά και τα Συνοίκια, δηλαδή τη γιορτή της πόλης μας. Στα Συνοίκια θυμόμαστε τον μυθικό ήρωα Θησέα που ένωσε τους Δήμους της Αθήνας σε μια

μεγάλη πόλη και μας γλίτωσε από πολλούς πολέμους μεταξύ μας. Και μπορεί οι περισσότερες από αυτές τις γιορτές να συνδέονται με τους θεούς και τους ήρωες, όμως ένα βασικό κομμάτι τους είναι έτσι φτιαγμένο ώστε να διασκεδάζουμε.

...Και φυσικά όλοι πια θα με θυμούνται ως εκείνη που όχι μόνο δεν ολοκλήρωσε την αποστολή της, αλλά από πάνω έχασε και το κομμάτι του ιερού πέπλου! Σιγά που θα με ξαναεμπιστευτούν σε γιορτή με ρόλο σημαντικό. Αυτό θα στενοχωρήσει τη μητέρα όσο τίποτα. Η μητέρα, από καλή αθηναϊκή οικογένεια, είναι μια έξυπνη και πρακτική γυναίκα. Σε κάθε μεγάλη γιορτή, της εμπιστεύονται έναν σημαντικό ρόλο χάρη στην καταγωγή και στις οργανωτικές ικανότητές της. Λένε πως διάσημοι γλύπτες εμπνεύστηκαν από το όμορφο, κλασικό πρόσωπό της για να φτιάξουν σπουδαία αγάλματα. Μάλιστα, ένα που είναι στημένο στην Αγορά έχει σκαλισμένο με μικρά γράμματα το όνομά της: *Άλκηστis*. Ταιριαστό ζευγάρι με τον πατέρα μου,

αξιοσέβαστο Αθηναίο πολίτη, που ασχολείται με το κτήμα του αλλιλά και με τα κοινά, όπως όλοι οι Αθηναίοι. Οι φίλοι του, στρατηγοί, νομοθέτες και άλλοι επιφανείς άνδρες, πάντα θα ζητήσουν τη γνώμη του για όποιο θέμα τούς απασχολεί. Ειδικά τώρα τελευταία που έχει πάρει τα πάνω του ο καλός του φίλος ο Περικλής, οι δυο τους περνούν όλο τον ελεύθερο χρόνο τους συζητώντας ψιθυριστά στην αυλή μας. Ο μικρός μου αδελφός, ο Τιμοθέων, που τώρα τελευταία έχει το κακό συνήθειο να κρυφακούει τους μεγάλους, παραπονιέται ότι μιλούν τόσο σιγά που πιάνει λίγες λέξούλες μόνο.

Ίσως καταφέρω να χαθώ μέσα στο πλήθος το βράδυ πριν από τη μεγάλη πομπή, για να χαρώ έστω την πιο όμορφη και κατανυκτική στιγμή των Παναθηναίων. Τότε που μια χορωδία από νεαρά καλλιφωνα κορίτσια τραγουδάει παιάνες στη θεά. Κι αυτό κάτω από τον ασμοκεντημένο ουρανό μας, που με τα αστέρια του μόνο με έργο της θεάς Αθηνάς στον αργαλειό μπορεί να συγκριθεί, την πιο ζεστή βραδιά του χρόνου. Βέβαια, στο κλείσιμο της γιορτής μετά την πομπή δε θα τοημήσω να εμφανιστώ, αφού γίνεται μέρα μεσημέρι. Τότε, αφού τα ζώα της πομπής θυσιαστούν, ψήνονται σε ανοιχτές φωτιές ενώ ο ιερέας δίνει ευχές για την ευημερία της Αθήνας και των άλλων πόλεων που συμμετέχουν με απεσταλημένους στη γιορτή μας. Το ψημένο κρέας μοιράζεται σε όλους τους παρευρισκόμενους σαν ευλογία. Τρώγοντας, θα παρακολουθήσουν τους διαγωνιζόμενους στα Παναθήναια να χορεύουν σε ομάδες τον χορό της θεάς Αθηνάς, τον ίδιο που κι εκείνη χόρευε όταν νίκησε τους Γίγαντες. Η καλύτερη ομάδα θα πάρει δώρο ένα ολόκληρο βόδι.

Με τόση ντροπή βέβαια καλύτερα να το σκάσω, να μη με δει κανείς. Θα πάω στο κτήμα του πατέρα για λίγο. Όλοι ήλνε ότι είναι όμορφα και γαλήνια εκεί. Όμως δε θέλω να φύγω...

Την αγαπάω την πόλη μας, κι ας περνάω τον καιρό μου στο σπίτι όπως οι περισσότερες Αθηναίες κοπέλες. Όπως και να έχει, η Αθήνα είναι η πιο μοντέρνα πόλη του κόσμου όλου, όπου κάθε στιγμή συμβαίνει κάτι νέο και συναρπαστικό! Στα ιερά σημεία χτίζονται μεγαλόπρεποι μαρμάρινοι ναοί και οι πιο χαριτωμένες μορφές ξεπροβάλλουν από τις μετόπες, θαρρείς και έχουν ζωή και κίνηση. Οι πιο φωτισμένοι φιλόσοφοι μοιράζονται με τους Αθηναίους τη σοφία τους και οι καλύτεροι παιδαγωγοί εκπαιδεύουν τους νέους, και μαζί τους δύο αδελφούς μου, τον Αθηνόδωρο και τον Τιμοθέοντα. Τόσοι άνθρωποι καταφτάνουν στην πόλη μας για να πουλήσουν τα προϊόντα τους και να αγοράσουν το ξακουστό μας λάδι! Οι σοφοί μας πολιτικοί καθημερινά συζητούν πώς θα θεσπίσουν τους πιο δίκαιους νόμους για την προστασία όλων μας, ακόμη και των πιο αδύναμων. Οι Αθηναίοι πολίτες, ανάμεσά τους και ο πατέρας, συζητούν ήρεμα και μετά ψηφίζουν δημοκρατικά για τα θέματα της πόλης μας. Όλα αυτά συμβαίνουν για τους Αθηναίους και τις Αθηναίες... για να περνάμε εμείς, με τη μητέρα και τη μικρή μου αδελφή, την Εριφύλη, ήρεμες και ευτυχισμένες ημέρες και να καταπιανόμαστε με τις καθημερινές μας δραστηριότητες, το μαγείρεμα, το πλέξιμο και φυσικά τις κοινωνικές μας ασχολίες.

Είπα πλέξιμο και ξαναθυμήθηκα το βάσανό μου. Κι αν... αν το μπέρδεψε κανένας με τραπεζομάντιλο; Μια ελπίδα φτερουγίζει μέσα μου καθώς τρέχω στη σάλα. Αλίμονο! Ούτε εδώ είναι. Δεν έχω δει και την Εριφύλη, να τη ρωτήσω μήπως το πήρε πουθενά το μάτι της. Η πιτσιρίκα μας είναι σκέτο αγριμάκι και η ζωή στον γυναικωνίτη δεν της αρέσει. Δε λίξει όχι σε καμία γιορτή, αφού βρίσκει ευκαιρία να βγει από το σπίτι, αλλιώς αν γιορτάζεται η Άρτεμις, που τη λατρεύει περισσότερο από κάθε άλλη Ολύμπιο, χαρές που κάνει!

Ανεβαίνω τις σκάλες προς τον γυναικωνίτη σέρνοντας τα πόδια μου. Ήρθε η ώρα να μιλήσω στη μητέρα. Θα με καταστιάσει για την απροσεξία μου, αλλά τουλάχιστον μετά θα ψάξουμε παρέα. Δυο ζευγάρια μάτια είναι καλύτερα από ένα. Άξαφνα βλῆπω μια σκιά να κινείται στο βάθος, στο δωμάτιό μου, και συνοφρυώνομαι παραξενεμένη προσπαθώντας να καταλάβω τι είναι. Το μόνο που βλῆπω είναι ένας χρυσαφής όγκος που...

«Εριφύλη! Τερατάκι, σε έπιασα...!»

Η μικρή μου αδελφή, καλυμμένη από την κορυφή ως τα νύχια με το υφαντό μου, πηγαινοέρχεται χοροπηδώντας. Όταν με παίρνει είδηση, σκκώνει τον πέπλο ως τα μάτια της. Μου ρίχνει ένα πλατύ χαμόγελο, με τα δυο της μπροστινά δοντάκια να λείπουν. Μπορεί να με θυμώνει αλλά είναι τόσο χαριτωμένη, έτσι χαρούμενη και αυθόρμητη.

«Αγαθόκλεια! Κοίτα, είμαι ένα ξόανο!» Και αμέσως: «Τι είναι το ξόανο;»

Πνίγοντας ένα γέλιο, δεν ξέρω αν πρέπει να τη μαλώσω ή να τη γεμίσω φιλιά. Τελικά κάνω το δεύτερο ενώ την κατασαδιάζω λιγουλάκι.

«Τρελοκόριτσο! Με τρόμαξες, εσύ το πήρες; Αχ, αδελφού-
 λια μου, ευτυχώς που το είχες εσύ και δεν το χάσαμε. Δε σου
 είπα να μην το αγγίξεις; Κι αν είχε σκιστεί; Δεν πειράζει, θα το
 φτιάχναμε. Αχ, ευτυχώς!»

Μας βρίσκει η μητέρα έτσι αγκαλιασμένες, με την Εριφύλη
 ακόμη μισοτυλιγμένη στον πέπλο, και μένει να μας κοιτάζει
 περίεργα. Ε, δεν την αδικώ! Όλο μαλώνουμε με τη μικρή, που
 θέλει να τα ξέρει όλα, κάνει συνεχώς σκανταλιές και ανακα-
 τεύεται στα πάντα. Εξηγώ στη μητέρα τι έχει συμβεί κι εκείνη,
 θυμωμένη, γουρλώνει τα μάτια. Να δεις που η Εριφύλη δε θα
 τη γλιτώσει την κατσάδα τελικά! Δεν πειράζει· τέλος καλό, όλα
 καλά. Αύριο θα παραδώσω τον πέπλο με περηφάνια στην
 πρωθιέρεια και όλες μαζί οι εργαστίνες θα θαυμάσουν το έργο
 μου. Ξεδιπλώνω το ύφασμα για να δω το κέντημά μου για
 τελευταία φορά πριν διπλώσω το υφαντό προσεκτικά και... τι
 είναι αυτό; Ένα μικρούλι λασπωμένο αποτύπωμα σανδαλιού
 καλύπτει την ασπίδα της θεάς Αθηνάς...!

«Εριφύλη! Τερατάκι, έτσι και σε πιάσω...!»

ΠΟΣΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ ΧΩΡΑΝΕ ΣΕ ΕΝΑΝ ΧΡΟΝΟ;

Τέσσερα αδέρφια, δύο κορίτσια και δύο αγόρια, μεγαλώνουν σε μια τυπική αθηναϊκή οικογένεια... όχι σύγχρονη αλλά αρχαία! Η Αγαθόκλεια, ο Αθηνόδωρος, ο Τιμολέων και η Εριφύλη ζουν στην Αθήνα της εποχής του Περικλή, μια εποχή δυναμική, με τους κατοίκους, γεμάτους αισιοδοξία και πίστη στην πόλη και στον εαυτό τους, να δημιουργούν και να πρωτοπορούν. Τα παιδιά ονειρεύονται, κάνουν σκανταλιές και αταξίες, παίζουν, κάποιες φορές τσακώνονται, και επιχειρούν να σχεδιάσουν το μέλλον τους, το καθένα με βάση τον δικό του χαρακτήρα, και, φυσικά, σύμφωνα με τις κοινωνικές επιταγές. Τελικά, πόσο διαφορετική ήταν η ζωή στα αρχαία χρόνια; Και πόσο διαφορετικές ήταν οι συνήθειες, τα ήθη και τα έθιμα; Παρακολουθήστε έναν χρόνο από τη ζωή των παιδιών, μήνα με τον μήνα, μέσα από ένα πρωτότυπο αρχαιοελληνικό οικογενειακό ημερολόγιο!

Από 11 ετών

ISBN: 978-618-01-3222-6

9 786180 132229

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 22839

Εκδόσεις **ΨΥΧΟΓΙΟΣ**

www.psychogios.gr